

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96538)

ipſius matris, quæ in hoc deliquiſſe dicitur, d. l. 2. C. ſi aduer. delict. ¶ Non obſtat ultimū fundamentū, quia illi reſpondetur, q̄ ex quo à die delata tutela mater inſta biēnium tutorem non petijt, & pupillus mortuus eſt abſq; tutore, ea fuit effecta indigna ſucceſſione filij per prædicta, & ꝑ hoc, q̄ mater ad ſecunda uota ante lapſum biēnii tranſuerit, illam non excuſat, ut in terminis uoluit Bal. in auth. iisdē pœnis, C. de ſecūd. nupt. in 2. col. Et Pau. de Caſtr. in d. l. matres in finali bus uerb. dicit, q̄ ſi mater tutelā filij legitime non ſuſcepit, ſed de facto, & propria auctoritate adminiſtra uit, prout etiam in caſu noſtro mater fecit, & poſtea ipſa ad ſecunda uota tranſuerit ante, q̄ rōnem redde ret, mater ob hunc tranſitum non punitur, ſed ſi in fra annum tutorem non petierit, bene ex hoc capite priuaretur, ut ibi per eū, qui in terminis q̄ōnem noſtrā decidere uidetur. Præterea ſm ea, quæ mihi uerbo relata fuerunt, nec contrarium fuit per partē aduerſam probatum, iſte pupillus nullum habuit agnatum, ſeu legitimum, cui tutela deſerri potuiſſet, matre excluſa à tutela, ergo ceſſant ferē omnia in contrarium adducta, quæ ſunt in eo fundata, quòd matre excluſa legitimi extabant. Et ex his de bono iure ipſius amittē clariffimè conſtat. Laus Deo.

S V M M A E.

- 1 Actio protutela eſt ad inſtar actionis tutela, & datur etiam heredi pupilli.
- Et contra quem competat, nu. 5.
- Et ut competat, quid requiratur, nu. 7.
- 2 Tutor, & protutor eodem iure cenſentur, & pariſcantur.
- 3 Iuramentum in litem minori, uel eius heredi quando contra tutorem, uel protutorem ad rationem reddendam deſeratur.
- 4 Actione inepta propoſita, reus eſt ab obſervatione iudicij abſoluen dus, & actor in expenſis condemnandus.
- 5 Negotiorum geſtorum actio competit contra illum, qui ſimpliciter pupilli, uel puberis negotia geſſit.
- 6 Actio protutela, & actio negotiorum geſtorum non concurrunt, ſed qualibet in caſu ſuo locum habet.
- 8 Protutor quando, & quomodo de non geſtis conueniri poſſit.
- 9 Qualitas ſine ſubiecto ſtare non poeſt.
- 10 Filius eſt heres dotium matris, & illi in infantili ætate decedenti auius ſuperſtes eſt heres.
- 11 Litteras fuiſſe ſcriptas manu alicuius quomodo probari debeat.
- 12 Verba puto, & ſimilia ſunt ambigua, & nihil certi ponunt.
- 13 Perſona extrinſecus nunquam ſubintelligitur.
- 14 Hereditas tranſmiſſa non dicitur acquiſita, niſi mediãte aditione.

E P I T O M E.

ACTIO NE protutela ad reddendam rōnem admi niſtrationis cōuentum non teneri de rebus puberis, & maioris anno deci mo quarto, & de non geſtis per cum, nec de iis, quæ ad manus ſuas non peruenerūt. Et ſocerum ad dotem nutus reſtituendam non te neri, niſi probata ſolutione, & receptione per illum facta cū obligatione eam reſtituendi, hic demōſtra.

CONSILIVM CXXXVI.

UPER duobus agit magiſter Paulus contra Seruadeum, primò, ut rōnem admi niſtrationis protutela reddat, propterea q̄a Seruadeus protutore Salomonis ſe geſſit, illius bona retinendo, eaq; adminiſtrando. Secundo agit, ut reſtituat dotes Benenate ſororis ſuæ, & uxoris Moyſis olim filij dicti Seruadei. ¶ Et q̄ rōnem admi niſtrationis protutela Seruadeus teneatur Paulo fra tri, & heredi Salomonis reddere, p̄baſ, nã ꝑ actio pu tutelæ eſt ad inſtar actionis tutela, q̄ dat etiã heredi pu pilli, ut in l. i. in prin. cū gl. ff. de eo, qui prut. ſe eadē. n. diligentiã, & fidē præſtare debet iſ, qui protutore ne gotia gerit, quam tutor præſtat, l. pen. ff. cod. tit. Sed tutor de geſtis in tutela rationē reddere actione tu

- 1 tutela eſt ad inſtar actionis tutela, q̄ dat etiã heredi pupilli, ut in l. i. in prin. cū gl. ff. de eo, qui prut. ſe eadē. n. diligentiã, & fidē præſtare debet iſ, qui protutore ne gotia gerit, quam tutor præſtat, l. pen. ff. cod. tit. Sed tutor de geſtis in tutela rationē reddere actione tu
- 2 tutela eſt ad inſtar actionis tutela, q̄ dat etiã heredi pupilli, ut in l. i. in prin. cū gl. ff. de eo, qui prut. ſe eadē. n. diligentiã, & fidē præſtare debet iſ, qui protutore ne gotia gerit, quam tutor præſtat, l. pen. ff. cod. tit. Sed tutor de geſtis in tutela rationē reddere actione tu

tela tenetur, & contra ipſum in litem iurata. 1. §. officio. cum gl. ff. de tute. & ratio. diſt. de in lit. iuran. ergo idem dicendum eſt de tutore non erat, ſed pro tutore ſe geſſit, l. i. C. de pro tut. Et eodem priuilegio pupillus gaude tur contra eū, qui pro tutore ſe geſſit, quoniam tra tutorem ſuum, l. dabimus, §. ſi quis, ff. de credi. & l. pro officio, C. de admi. tut. & q̄ in tutela iuret in litem, eſt rex. in l. ſi tutor, §. in litem iurā. Et ꝑ ſi ſis, qui pro tutore ſe geſſit, uerit uelle rationem reddere, tunc conſtituitur, q̄ Seruadeus receperit in domo ſua Salomonem pupillum, & omnia eius bona ſaltem in geſſit, pro tutore illius geſſerit, ex quo non fecit bonorum minoris, debet contra ipſum man haredi ſuo iuramentum in litem præſtari per Bar. in l. in actionibus uerſi. ſecundo quoniam in lit. iuran. in id, quod pupilli interſuit, litem peritorum in prin. ff. de admi. tut. ¶ Quoniam cundum, q̄ Seruadeus teneatur ad dotes in nem, facit, quoniã tam ex literis manu pro uadei ſcriptis, quã ex dictis teſtimij appa illam habuiſſe, & recepiſſe, & dictam dote re matrimonij contracti inter præſatum M. Benenatam promiſſam fuiſſe, ac etiam ſo propterea de iure Seruadeus pater dicti M. lius reſtitutionem cogi debet. ¶ Sed præ aduerſantibus, quoad primam difficultate concludendum eſt, q̄ Seruadeus aſſertur nullatenus ad aliquam rationē adminiſtrationem teneatur, & cogi debeat cum ipſe goria dicti Salomonis tutorio, ſeu protutore ne geſſerit. Et ſi forte dici poſſet, (quod tam negatur) q̄ Seruadeus illius Salomonis aliter ſia ſimpliciter, & geſtorio nomine geſſerit, ſu non actione protutela, ſed actione nego 4 ſtorum conueniri potuit, & ꝑ idē cum pro li fratris, & haredis dicti Salomonis conu deum intentata fuerit dicta actio protutela ſequenter inepta, Seruadeus eſt ab obſer uandam, c. examinata cum ibi not. extra de iur. menſ. fal. mod. dix. & l. propterandam, §. ſim 5 terutra, C. de iudi. ꝑ actio enim pro tutela contra illum, qui negotia pupilli pro tutore actio autem negotiorum geſtorum cōtra ſi pliciter pupilli, uel puberis negotia geſſit prin. cū, §. ſi quis, & §. ſi curator, ff. de eo, qui nego. cum gl. Et ꝑ hæc due actiones non con ſed qualibet locum in caſu ſuo habet, ut in uer. hanc actionē: & propterea ſi in caſu negotiorum geſtorum dabatur, intentata protutela, dicitur actio inepta intentata. 7 men. fal. mo. dix. cū aliis ſupra allega. ¶ Quia actio protutela competere dicitur, & quæ ſi aliquis habet, ſeu ut protutor negotia adminiſtra plura, quæ ſi mul concurrant, requiruntur, q̄ impuberis negotia geſſerit, d. l. i. in prin. quis, ubi caſus, ff. de eo, qui pro tuto. Et ad hoc primum ſatis nō eſſet probare ſimpliciter no ris negotia geſſerit, quoniã hæc probatio dubia non releuaret, nam minor dicitur no tam impubes eſt, hoc eſt minor xiiii. anno. Et ille, qui eſt minor anno uigefimo quinto, cõp tia extra de probatio. debet ergo probari, nego puberis, hoc eſt minoris decimo quarto anno ſculo geſta fuiſſe. Secundum requiritur, q̄ qui non eſt tutor, & negotia pupilli geſſit illa geſſiſſe non ſimpliciter, quia tunc datur negotiorum geſtorum, l. ſi pupilli in pupill

in litem iurata
e. & ratio, diffini
endum est de
se gessit, l. i. C. de
pupillus gaudere
re se gessit, quoniam
us, s. si quis, si de
admi. tut. & q. i. de
ex. in l. si tutor, & q. i. de
pro tutore se gessit,
re, tunc constituitur
in domo sua Salomon
na saltem in gratia
quo non fecit
contra ipsum man
litem praestari
erit, secundo quod
illi interfuit, l. cum
mi. tut. ¶ Quomodo
teatur ad dotem
iteris manu pro
testium apparuit
& dictam dotem
cer praetatum Mo
sse, ac etiam sol
us pater dicti Mo
bet. ¶ Sed praem
na difficultate
uadeus assertur
ne administrat
bebat cum ipse
rio, seu protutor
offet, (quod rati
Salomonis alie
nomine gessit, &
ed actione nego
i deo cum pro
Salomonis com
a actio protutel
is est ab obli
ueria in ex. pen
i not. extra de
berandam, s. si
nim pro tutela
pupilli pro tut
estorum cotra
is negotia gessit
ator, ff. de cog
actiones non con
suo habet, ut ibi
pterea si in causa
oatur, intentata
epta intentata
pra allega. ¶ Qu
re dicitur, & qu
or negotia admin
nt, requiruntur,
rit, d. l. i. in prin
pro tuto. Et ad
robare simpliciter
iam hec probatio
minor dicitur non
nor xliii. anno, s
sefimo quinto, &
ergo probant, ne
cimo quarto anno
requiritur, qu
ria pupilli gessit
r, quia tunc dicitur
si pupilli in p

netur, nec de illis dicto Salomoni rōnem reddere re
nebatur, cum Salomon ea habuerit, & de illis velle
suū fecerit, & si ea consumpsit, sibi, & non Seruadeo
imputari debuit, l. in re mandata, C. mādari, quia eo
tpe Salomon erat pubes, & iō dato, sed nō concessō,
q̄ Seruadeus de illis bonis curā hēre debuisset, tamē
post quā Salomon pubes factus fuit, amplius de il
lis curam hēre non debuit, d. s. si quis, itē quia protu
tor non tenetur de malis moribus minoris, sed solū
de iis, quae tpe aetatis pupillaris gessit. ¶ Rursus Serua
deus bon debet teneri de illis bonis, quae ab ipso, & à
Paulo in dictis duob. fortiteris reperta fuerūt, ut iam
dictū fuit, nam illa non ad manus Seruadei, sed Pau
li patruī Salomonis peruenerūt, ac etiā q̄a Seruadeus
de illis bonis actione protutela non tenetur, cū Salo
mon tūc pubes factus eēt. Et ex p̄dictis luce meridia
na clarius constat, q̄ non sumus in casu, in quo hāre
dibus dicti Salomonis agentibus actione protutela
contra Seruadeū iurā in litem sit deferendū, cū illis
actio protutela non competat, neq; competierit, vt
ostēsum fuit, & ¶ qualitas sine subiecto stare non pōt,
la 2. ff. de usufruct. & quemadmod. q̄s vta. Et ex his iu
dicio meo sublata sunt illa, quae supra pro parte hāre
dū Salomonis agentū deducta fuerūt, & absq; eo, q̄
spāliter illis respōdeatur; vnusquisq; per se respōsum
per praedicta accōmodare poterit. ¶ Quoad secūdū
principale, non obstatibus in contrariū allegatis, ar
bitror contrariam sententiā eē veriorē, q̄ ad restō
nē dotis Benenatae nurus Seruadeus, & hāredes sui
minimē teneri debeant. Et primo ius consistit, an Sa
muel fili? Benenatae ex Moyse marito predecesserit,
10 an uerō superuixerit matri suae, nam ¶ si superuixit,
prout praesupponitur, verum est dicere, q̄ ipse fuerit
hāres matri suae, & consequēter successerit in dotib.
maternis, l. i. & per totum, C. ad senatusconsult. orifi
cia. deinde cum Samuel in infantili aetate decesserit,
& sic ab intestato, ei successit Seruadeus auus suus, q̄
tunc superstes erat, vt in auth. de functo cū aliis, C. ad
Tertull. Sin autem Samueli mater Benenata superu
xit, deinde ipsa ab intestato sine liberis decessit, super
fuit Paulo eius fratre, quo casu de iure Paulus ad suc
cessionem sororis fuit admissus auth. cessante, C. de
legit. hāred. & q̄n̄ dos sororis ipsi Paulo tanq̄ hāredi
restitui debuit, uidetur etiam in hoc casu dicendū, q̄
Seruadeus nullō modo ad restōnē dotium cogi pōt
sit, q̄n̄ in primis non constat, q̄ Seruadeus dotes ali
quas dictae Benenatae receperit, nec q̄ ei dotes illae so
luta fuerint, nec etiam, q̄ ipse dotes illas restituere
promiserit, ut ex aduerso praetenditur uirtute quarū
dam literarum, quas pars aduersa asserit manu dicti
Seruadei scriptas fuisse, quod negatur expresse, q̄n̄
11 ¶ q̄ manu illius scriptae fuerint, necesse est probare
uel per testes, q̄a eo tēpore, quo literae illae scriptae fue
runt, erant praesentes, & uiderunt Seruadeum literas
illas scribere, & requiruntur duo, uel tres testes ad mi
nus, qui hoc ita deponant, ad tradita per glo. magnā
quasi circa finem in auth. at si contractus, C. de fide
instumē. per illum tex. & in corpore, vnde sumitur,
aut probari debet per comparationem literarum factam
secundam illam formam, quam docet Imperator in l. comparationes, C. de fide instrumē. & nō
aliter, vt ibi. Et posito absque ueri praedicio, quod
constaret dictas literas iudicio productas fuisse scri
ptas manu dicti Seruadei, tamen is uirtute illarum
ad dictas dotes restituendum obligatus dici non po
test, in illis enim quāmplura narrantur, & solū in
duobus locis fit mentio dotibus Benenatae nurus
Seruadei, primō circa initium narrando, qualiter
Moyse eius filius duxerat in uxorem Benenatam
cum dotibus ducentorum quinquaginta scutorum
Zz 4 auri,

auri, & ex his uerbis enunciatiuis non probatur do-
 tes illas fuisse solutas, nec aliquem, & praesertim Ser-
 uadeum pro illis se obligasse, & uerba enunciatiua
 propter aliud non probant, deinde circa finem lite-
 rarum asseritur, quod ipse Seruadeus putat Moysen
 filium suum se obligasse ad restitutionem dictarum
 dotium, ex quibus uerbis non inferitur, quod eius fi-
 lius pro certo se obligauerit, cum t ea uerba putat
 12 Moysen &c. sint uerba ambigua nihil pro certo po-
 nentia, l. fundum, §. seruus, ff. pro empto. ¶ Praeterea
 quamuis putauerit filium suum se obligasse, non ta-
 men sequitur, quod ipse Seruadeus se obligauerit, ga
 13 t nunquam persona extrinsecus subintelligitur, l. si
 ita stipulatus fuero, §. grifogonus in finalibus uerb.
 ff. de uerborum obliga. Et dato, sed non concessio, q
 Moyses filius Seruadei tempore contractus matri-
 monij dotes recepisse, & se ad illarum restitutionem
 obligasset, non tamen ex hoc inferitur, quod pater Ser-
 uadeus ad illarum restitutionem teneatur, ex quo ip-
 se ignorauit solutionem dotium, nec eo tempore,
 quo promissa, uel soluta praetenduntur, praesens fuit,
 & nullum peculium, siue hereditatem filij habet, ut
 in l. 1. & ibi habetur, C. ne fil. pro pat. & praesertim cu
 Moyses decesserit superflite Samuele filio infante,
 cuius nomine hereditas a Seruadeo auo adita non
 14 fuit. Et t quamuis ipsi auo post mortem nepotis, qui
 in infantili aetate decessit, hereditas iure transmissio-
 nis delata fuerit, l. si infanti, C. de iure deliberan. ta-
 men auo hereditas non fuit acquisita, nisi mediante
 aditione, ut in d.l. si infanti, & cum non constet de
 aliqua aditione per Seruadeum eius nomine facta,
 uerum est dicere, Seruadeum non fuisse heredem
 Moysis filij sui mediata, uel immediata, & praecipue,
 quia dictus Moyses decessit sine aliquibus bonis, &
 si forte Seruadeus pater aliqua illi assignauit, ipse
 Moyses omnia ludendo, & dilapidando consumpsit,
 ut iam dictum fuit. Ex praedictis itaq; constat, Serua-
 deum non teneri ad redditionem rationis, nec aduer-
 sario iuramentum in litem esse deferendum, & mi-
 nus ipsum Seruadeum teneri ad dotis restitutionem.
 Et haec dicta sunt ultra alia, quae doctissimi in praesenti
 causa excellentissimi urbis aduocati allegauerunt.
 Laus Deo.

S V M M A E.

- 1 *Alii interesse ad illius ualiditatem is potest, cuius praesentia, & consensus simplex requiritur, quamuis ex eo actu commodum, & utilitatem secundario, & in consequentiam consequeretur, secus, si principaliter num. 5.*
- 2 *Item secus, si auctoritas illius requireretur.*
- 3 *Auctoritas, & consensus differunt.*
- 4 *Praesentia propinquorum in contractu, seu actu aliquo requisita omnem doli, & fraudis praesumptionem excludit.*
- 6 *Statutum tollens, seruata illius forma, restitutionem in integrum intelligitur ob enormem, non autem ob eno missimam lesionem.*
- 7 *Enormissima laesio semper in quacunque dispositione etiam iurata censetur excepta.*
- 8 *Dotium causa quando interesse, & aliquid lucrum ultra dotem a die mora deberi, & peti possit, & quando aduersus illud, etiam non obstante iuramento, restitutio petatur.*

E P I T O M E.

ABSOLUTIONEM ab administratione tutela factam a maiore 18. anno ualere cum praesentia alterius ex propinquis ex forma statuti interesse debentibus, qui haeres fideiussoris ipsius tutoris extitit.
 Et dotis causa quando mulier lucrum aliquod, seu interesse ultra dotem licite consequi possit, & quando ab illo debeat abstinere, hic demonstratur.

Iso instrumento absolutionis Julium Fafaninum dominae Thadeae matris, & olim tutrici suae de eadem administratione tam in pupillis in adulta aetate, usque ad diem instrumenti, ac etiam considerata assignatione, & reddituum quorundam cuiusdam sionis ipsius Julij per eum facta dictae eius non quolibet, & hoc pro redditibus dotium Thadeae debiturum, donec, & quoniam Julium, & do. Thadeam aliter de dictis dotiumq; introitibus conueniat. Primo contentum esse arbitror, absolutionem supra factam in re, & ualere, ex quo per Iulium facta fuit decimum octauum suae aetatis, & cu auctoritate doctoris collegij iudicum, & praesentibus propinquis, uidelicet fratre patruelae, & quatuor auunculo, & sic forma statuti super hoc locuta. Nec obstat, quod auunculus fuit quodammodo suo, cu in effectu ipse raga haeres sui patris Thadeae tutricis fideiussit, eest pro administratione in dicta tutela obligatus, arg. eorum, qd Bar. in l. 1. per glo. ibi posita, ff. de aucto. tutor. responderi potest, qd t ex quo statutum requiritur, & simplicem consensum propinquorum sunt ad actum ualiditatem actui interesse, quae hac absolutione comodi, & utilitatem secundario, & in pntia consequi potuerint per eum Iulium in l. si quando, §. illud, C. de inofficiosa. qui loquitur in casu statuti prohibentis filium posse contrahere, & se obligare, seu renunciare praesentia, & consensu patris, nam filius potest consensu patris ipsi patri renunciare, & sic soluere, quia t statutum non requirit auctorem, quae in facto proprio interuenire non potest, sed simpliciter praesentiam, & consentiam re propria potest interuenire, t est. n. dia interuentum, & consensum secundum Inno. in d. d. de elec. non alien. in 6. & per Doct. in l. si bona, §. iustum, ff. de acq. haeredi. Praeterea propinquorum requiritur ad excludendum praesumptionem fraudis, & doli, ut uoluit Bart. in factione, & ibi Bal. C. de transact. Bal. in d. ta. uerfi. quarto quaro in 4. col. de pace. iura. & Bar. in l. si. in 2. notab. ff. quod met. cau. in casu nostro ultra auunculum, de cuius consensu tractari dicebatur, interuenit praesentia doctoris iudicis, qui est, & erat con sanguineus pntia alterius con sanguineo, de cuius communi principaliter, nec secundario agebatur, commotio, ac praesumptio fraudis, & doli cessare debet per praesentiam Doctoris, iudicis, con sanguineus terius con sanguineo suppletur ille defectus, quoniam auunculi adest, & considerari poterat, quae uoluit Bar. in d. l. si. quod metus cau. inter a fratre in ulti. col. ff. de conditione in d. sus t statutum, quod praesentiam propinquorum requirit, no excludit praesentiam propinquorum commodo secundario, & in consequentiam tractari possit, quamuis forte excluderetur praesentiam illorum propinquorum, de quorum utilitate principaliter, & immediata ageretur, & hoc sicut potest procedere doctrina Barto. in d. l. si. doctoris. tutorum, qui loquitur, quando pater principaliter in facto proprio consentit. ¶ t statutum de contractibus cum minoribus uult, qd ubi cuncti adulti minor uiginti annorum contraxit, seu absoluit, & renunciauit etiam in